

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 145/16
V Lucemburku dne 21. prosince 2016

Rozsudek ve spojených věcech C-203/15 Tele2 Sverige AB v. Post-och telestyrelsen a C-698/15 Secretary of State for the Home Department v. Tom Watson a další

Členské státy nemohou uložit poskytovatelům služeb elektronických komunikací obecnou povinnost uchovávat údaje

Unijní právo brání plošnému a nerozlišujícímu uchovávání provozních a lokalizačních údajů, avšak členské státy mohou preventivně stanovit cílené uchovávání těchto údajů za výlučným účelem boje proti závažné trestné činnosti za podmínky, že takové uchovávání je omezeno na to, co je nezbytně nutné, pokud jde o kategorie údajů, které mají být uchovávány, komunikační prostředky, na něž se toto uchovávání vztahuje, dotčené osoby a dobu trvání uchovávání. Přístup vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům musí podléhat určitým podmínkám, a to zejména předchozímu přezkumu ze strany nezávislého orgánu a tomu, že údaje musí být uchovávány na území Unie.

Soudní dvůr ve svém rozsudku Digital Rights Ireland z roku 2014¹ prohlásil směrnici o uchovávání údajů² za neplatnou z toho důvodu, že zásah do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, který představuje obecná povinnost uchovávání provozních a lokalizačních údajů uložená touto směrnicí, nebyl omezen na nezbytné minimum.

V návaznosti na tento rozsudek byly Soudnímu dvoru předloženy dvě věci týkající se obecné povinnosti, kterou Švédsko a Spojené království uložily poskytovatelům služeb elektronických komunikací, jež spočívá v uchovávání komunikačních údajů, jejichž uchovávání bylo stanoveno ve směrnici, která byla prohlášena za neplatnou.

Tele2 Sverige, podnik působící v oblasti telekomunikací, vyrozuměl v den po vyhlášení rozsudku Digital Rights Ireland švédský orgán dozoru nad poštami a telekomunikacemi o svém rozhodnutí přestat uchovávat údaje a o tom, že má v úmyslu vymazat stávající uložené údaje (věc C-203/15). Provozovatelé služeb elektronických komunikací mají podle švédského práva povinnost uchovávat systematicky a průběžně a bez jakékoli výjimky veškeré provozní a lokalizační údaje všech účastníků a registrovaných uživatelů, která se vztahuje na veškeré prostředky elektronické komunikace.

Ve věci C-698/15 napadli Tom Watson, Peter Brice a Geoffrey Lewis žalobními návrhy režim uchovávání údajů Spojeného království, který umožňuje ministru vnitra uložit poskytovatelům veřejných telekomunikačních služeb povinnost uchovávat veškeré komunikační údaje po dobu nejvýše dvanácti měsíců, přičemž je vyloučeno uchovávání obsahu komunikace.

Soudní dvůr byl žádostmi o rozhodnutí o předběžné otázce podanými Kammarrätten i Stockholm (správní odvolací soud ve Stockholmu, Švédsko, a Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (odvolací soud pro Anglii a Wales, občanskoprávní oddělení, Spojené království) vyzván, aby uvedl, zda jsou vnitrostátní právní úpravy, které ukládají poskytovatelům obecnou povinnost uchovávání údajů a upravují přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům, aniž je tento přístup umožněn výlučně účely boje proti závažné trestné činnosti a podmíněn předchozím přezkumem ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu, v souladu s unijním

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. dubna 2014, *Digital Rights Ireland a Seitlinger a další* (spojené věci [C-293/12](#) a [C-594/12](#), viz. [TZ č. 54/14](#)).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (Úř. věst. 2006, L 105, s. 54).

právem (v projednávaném případě se směrnicí „o soukromí a elektronických komunikacích“³ ve spojení s Listinou základních práv EU⁴).

Soudní dvůr ve svém dnešním rozsudku **odpovídá na tuto otázku tak, že unijní právo brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví plošné a nerozlišující uchovávání údajů.**

Soudní dvůr nejprve potvrzuje, že **dotčená vnitrostátní opatření spadají do oblasti působnosti uvedené směrnice**. Ochrana důvěrnosti elektronických komunikací a provozních údajů, jež je zaručena směrnicí, se totiž vztahuje na opatření, která přijímají veškeré osoby s výjimkou uživatelů, ať již se jedná o soukromé fyzické nebo právnické osoby nebo o státní subjekty.

Soudní dvůr dále uvádí, že přestože tato směrnice umožňuje členským státům omezit dosah základní povinnosti, podle které musí být zajištěna důvěrnost osobních údajů a souvisejících provozních údajů, nemůže jí být odůvodněno, aby se výjimka z této základní povinnosti, a zejména ze zákazu uchovávání těchto údajů, který je v uvedené směrnici stanoven, stala pravidlem.

Kromě toho Soudní dvůr připomíná svou ustálenou judikaturu, podle níž ochrana základního práva na respektování soukromého života na unijní úrovni vyžaduje, aby **výjimky** z ochrany osobních údajů byly činěny v **mezích toho, co je naprosto nezbytné**. Tuto judikaturu Soudní dvůr aplikoval na dané právní předpisy upravující uchovávání údajů a přístup k uchovávaným údajům.

Stran **uchovávání** Soudní dvůr konstatuje, že z těchto uchovávaných údajů jako celku **lze vyvodit velmi přesné závěry o soukromém životě osob**, jejichž údaje byly uchovány.

Zásah vyplývající z vnitrostátní právní úpravy, která stanoví uchovávání provozních a lokalizačních údajů, proto musí být považován za zvlášť závažný. Skutečnost, že k uchovávání těchto údajů dochází bez vyrozumění uživatelů služeb elektronických komunikací, může v dotčených osobách vyvolávat dojem, že je jejich soukromí pod neustálým dohledem. Proto **takový zásah může být odůvodněn pouze v případě boje proti závažné trestné činnosti.**

Soudní dvůr uvádí, že právní úprava, která stanoví plošné a nerozlišující uchovávání údajů, nevyžaduje žádnou souvislost mezi údaji, jejichž uchovávání je stanoveno, a ohrožením veřejné bezpečnosti, a zejména neomezuje uchovávání pouze na uchovávání údajů vztahujících se k určitému časovému období či určité zeměpisné oblasti či okruhu určitých osob, které mohou být jakýmkoli způsobem zapojeny do závažné trestné činnosti. **Taková vnitrostátní právní úprava proto překračuje meze toho, co je naprosto nezbytné, a nelze ji v demokratické společnosti považovat za odůvodněnou, jak vyžaduje směrnice ve spojení s Listinou.**

Soudní dvůr naproti tomu vysvětluje, že **směrnice nebrání vnitrostátní právní úpravě, která ukládá cílené uchovávání údajů** za účelem boje proti závažné trestné činnosti, **za podmínky, že takové uchovávání je omezeno na to, co je nezbytně nutné**, pokud jde o kategorie údajů, které mají být uchovávány, komunikační prostředky, na něž se toto uchovávání vztahuje, dotčené osoby a dobu trvání uchovávání. Podle Soudního dvora **musí být jakákoli vnitrostátní právní úprava, která tento účel sleduje, jasná a přesná a musí stanovit dostatečné záruky** umožňující chránit údaje proti riziku zneužití. Tato právní úprava musí vymezit okolnosti a podmínky, za nichž může být preventivně přijato opatření pro uchovávání údajů, aby zaručila, že takové opatření se skutečně omezí na to, co je nezbytně nutné. Taková vnitrostátní právní úprava musí být zejména založena **na objektivních skutečnostech** umožňujících, aby mířila na osoby, jejichž údaje mohou souviset se závažnou trestnou činností nebo přispívat k boji proti závažné trestné činnosti či k předcházení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti.

Stran **přístupu příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům** Soudní dvůr potvrzuje, že v případě dotčené vnitrostátní právní úpravy nestačí, aby vyžadovala pouze to, že

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11).

⁴ Články 7, 8 a čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie.

přístup odpovídá některému z cílů stanovených směrnicí, i kdyby se jednalo o boj proti závažné trestné činnosti, ale musí rovněž stanovit hmotněprávní a procesní podmínky, jimiž se řídí přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům. Tato úprava musí vycházet z **objektivních kritérií, na jejichž základě jsou vymezeny okolnosti a podmínky, za nichž musí být poskytnut příslušným vnitrostátním orgánům přístup k údajům.** V souvislosti s cílem boje proti trestné činnosti lze v zásadě udělit přístup pouze k údajům osob, u nichž je podezření, že připravují, páchají či spáchaly závažný trestný čin nebo se určitým způsobem na takovém trestném činu podílely. Nicméně v určitých situacích, jako jsou případy, kdy jsou teroristickými činnostmi ohroženy stěžejní zájmy národní bezpečnosti, obrany nebo veřejné bezpečnosti, lze rovněž poskytnout přístup k údajům jiných osob, jsou-li dány objektivní skutečnosti, na jejichž základě lze mít za to, že tyto údaje mohou v konkrétním případě účinně přispět k boji proti takovým činnostem.

Soudní dvůr rovněž konstatuje, **že je zásadní, aby přístup k uchovávaným údajům, s výjimkou naléhavých případů, podléhal předchozímu přezkumu** ze strany soudu nebo nezávislého orgánu. Dále příslušné vnitrostátní orgány, jimž byl poskytnut přístup k uchovávaným údajům, musí o tomto přístupu vyrozumět dotčené osoby.

Vzhledem k množství uchovávaných údajů, jejich citlivé povaze a riziku neoprávněného přístupu k nim **musí vnitrostátní právní úprava stanovit, že údaje musí být uchovávány na území Unie** a po uplynutí lhůty pro jejich uchování musí dojít k jejich nevratné likvidaci.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106